

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 23 februari 1923 kl. 11 f. m.

*Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t
angående upphävande eller omarbetande av 18 kap. 13 §
2 mom. strafflagen.*

Uti en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 144, som behandlats av första lagutskottet, har herr *Engberg* hemställt, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och under vilka förutsättningar 18 kap. 13 § 2 mom. strafflagen måtte kunna upphävas eller omarbetas, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Beträffande de skäl, motionären anfört till stöd för sin ifrågavarande hemställan, tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Berörda paragraf stadgar enligt sin nu gällande lydelse:

”Sprider någon ut eller håller till salu eller utbjuder skrift, målning, teckning eller bild, som tukt och sedlighet sårar; straffes med böter eller fängelse. Lag samma vare, om man genom annan gärning sårar tukt och sedlighet, så att allmän föregelse eller fara för andras förförelse därav kommer.

Där någon offentligen utställer eller förevisar föremål, som är avsett för otuktigt bruk eller till att förebygga följder av könsumgänge; eller i skrift, som han utsprider, eller eljest genom tillkännagivande för allmänheten till salu utbjuder eller själv eller genom annan till försäljning kringför dylika föremål; eller under sådana förhållanden, att allmän fara för andras

förförelse därav kommer, vare sig muntligen eller genom utspridande av skrift söker förleda till användande av föremål, som nu sagts, eller meddelar anvisning om sättet för deras användande; varde, ändå att gärningen ej är sådan, som i 1 mom. sägs, dömd efter ty där stadgas.”

Vid 1922 års riksdag hemställde samma motionär i en inom andra kammaren väckt motion, nr 141, — under åberopande av enahanda motivering som i nu förevarande motion — att riksdagen ville besluta, att 2 mom. i nämnda paragraf måtte upphävas.

I sitt med anledning av motionen avgivna utlåtande, nr 21, redogjorde första lagutskottet utförligt för tillkomsten av de i nu ifrågakomna moment givna bestämmelserna samt yttrade vidare:

”Såsom av det anförda framgår, kriminaliseras genom ifrågavarande lagrum två grupper av förfaranden med föremål, som äro avsedda för otuktigt bruk eller till att förebygga följder av konsumgånge, även om dessa förfaranden *icke sára tukt och sedlighet*. I första rummet omförmälas sålunda vissa gärningar, som beläggas med straff, *oberoende av om de framkalla fara för andras förförelse*. Till denna grupp hänföras offentligt utställande eller förevisande av föremål utav nu angivna slag, utbudande till salu av sådana föremål genom utspridande av skrift eller annat tillkännagivande för allmänheten samt kringförande till försäljning av dylika föremål. I andra rummet talar lagen om handlingar, som för sin straffbarhet förutsätta, att de begås under sådana förhållanden, att *allmän fara för andras förförelse därav kommer*. Till denna grupp räknas försök att förleda till användande av dylika medel och meddelande av anvisning om sättet för deras användande, vare sig muntligen eller genom utspridande av skrift.

Den viktigaste av berörda bestämmelser är givetvis, såsom vid lagens tillkomst inom lagrådet påpekats, den, som riktar sig mot *offentliga i tal eller skrift förekommande yttranden, vilka söka förleda till användande av preventiva medel eller innefatta meddelande av anvisning om sättet för deras begagnande*. Beträffande de starka principiella betänkligheter, som möta mot att över huvud belägga med straff sådana framställningar rörande dylika medel, som icke i strafflagens mening sára tukt och sedlighet, får utskottet hänvisa till vad lagrådets flertal härutinnan anført. De av majoriteten inom lagrådet framställda anmärkningarna äga enligt utskottets mening giltighet jämväl i fråga om nu gällande lag, oaktat densamma, i motsats till det till lagrådet överlämnade förslaget, belägger med straff yttrande av nu ifrågavarande innehåll, endast då det fälles under sådana omständigheter, att allmän fara för andras förförelse därav kommer. Även en till formen värdig, vederhäftig och moraliskt berättigad framställning torde nämligen, mot talarens eller författarens syfte, möjligen kunna medföra sådan fara, och att belägga en dylik

framställning med straff måste anses betänkligt. Med skärpa har i lagrådet framhållits, att det i vår tid icke betraktas såsom en statens sak att undertrycka varje mening, vars spridande anses stå i strid med samhällets bästa. Skulle en dylik mening taga sig uttryck i handlingar, som staten ansett sig kunna och böra i lag förbjuda, eller i uppeggande till dylika handlingar, måste samhället, såvida det skall fylla sin uppgift att upprätthålla rättstillståndet, givetvis inskrida med straff eller andra tvångsmedel, men i övrigt bör enligt nutida uppfattning staten i det längsta möjliga avhålla sig från ingripande mot den, som på ett till formen oantastligt sätt vill verka för sina meningars spridande eller genomförande. Alldeles oavsett vilken uppfattning man hyser angående preventivmedlens skadlighet och vådan av att kännedom rörande desamma sprides inom vida kretsar, måste man därför ifrågasätta riktigheten av ett förbud mot varje framställning rörande dessa medel, som *kan* medföra sådan fara, varom i lagrummet förmäles.

Utöver de tungt vägande principiella anmärkningar, som sålunda kunna riktas mot ett förbudande av preventivmedlens offentliga förordande eller beskrivande, anfördes redan vid tillkomsten av ifrågavarande lagbestämmelser, att lämpligheten av ett dylikt förbud även ur andra synpunkter vore tvivelaktig. De betänkligheter, som då kommo till uttryck, hava numera vunnit i styrka. Under den tid, som förflutit sedan år 1910, synes nämligen uppfattningen rörande preventiva medel och betydelsen av vidgad kännedom om deras användning hava undergått en viss förändring. Vid lagbudets tillkomst framhölls visserligen, att ett användande av dylika medel för att förhindra befruktning under vissa omständigheter kunde vara berättigat. Mindre avseende fästes emellertid då vid ifrågavarande medels förmåga att hindra överförandet av könssjukdomar. Såsom även framgår av (ovanberörda) utav medicinalstyrelsen avgivna utlåtande, ansågos visserligen vissa slag av sådana medel, varom nu är fråga, äga värde för att förhindra överförandet av venerisk smitta, men då de icke medförde något säkert skydd och under vissa förhållanden icke erbjöde något skydd alls, samt en vidgad kännedom om sättet för dessa medels begagnande skulle öka sedeslösheten och därmed även antalet smittmöjligheter, ansågs ett mera allmänt bruk av dylika medel till och med kunna bidra till att öka spridningen av de veneriska sjukdomarna. Denna uppfattning delades även av ett stort antal läkare. I detta avseende synes emellertid numera ett omslag i uppfattningen hava inträtt. Vissa slag av preventiva medel hava sålunda, särskilt på grund av under världskriget vunnit erfarenhet, från speciellt sakkunnigt håll betecknats såsom mycket värdefulla hjälpmedel vid könssjukdomarnas bekämpande. Även om dessa medel icke erbjuda något absolut säkert skydd mot smitta, hava de dock rätt använda, visat sig kunna nedbringa smittfaran till ett minimum. Den oerhörda

spridning, som könssjukdomarna vunnit, samt insikten om att desamma på det allvarligaste hota att undergräva folkens hälsa och på den grund måste bekämpas med alla till buds stående medel, har därför medfört, att från olika håll påyrkats, att upplysning måtte spridas om den s. k. personliga profylaxen och de verksammaste medlen för densamma. Till denna uppfattning hava även statsmakterna i vårt land anslutit sig. Ut i 27 § av lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar har sålunda föreskrivits, bland annat, att Konungen skall förordna om de åtgärder, som erfordras för att bland allmänheten sprida kunskap om könssjukdomarnas natur och smittfarlighet samt om de medel, som stå till buds för att hindra smittas överförande. Frågan om vilka åtgärder i detta syfte, som böra av Kungl. Maj:t anbefallas, har även varit föremål för utredning av inom civildepartementet tillkallade sakkunniga, vilka den 9 mars 1921 avgivit ett betänkande angående åtgärder för spridande av kunskap om könssjukdomarnas natur och smittfarlighet m. m. I nämnda betänkande hava, bland annat, framlagts riktlinjer för ett upplysningsarbete, åsyftande att bland den stora allmänheten sprida kunskap om den individuella profylaxen. En förutsättning för denna upplysningsverksamhets bedrivande är givetvis, att det nu ifrågavarande förbudet mot preventivmedlens offentliga förordande och beskrivande icke lägger hinder i vägen för densamma. Uppenbart torde vara, att så icke är förhållandet, därest upplysningsverksamheten avser spridande av kunskap rörande vissa desinfekterande medel och metoder. Dessa torde nämligen icke kunna anses såsom "föremål" i lagens mening. Vida svårare ställer sig däremot spörsmålets besvarande, därest fråga är om vissa mekaniskt verkande medel. Jämväl en värdig, från allt osedligt syfte fri framställning, varigenom dylika medel rekommenderas eller anvisning meddelas om sättet för deras begagnande, torde måhända icke under alla förhållanden kunna undgå att enligt ifrågavarande lagrum drabbas av ansvar. Även om denna fara vid en riktig lagtolkning icke skulle föreligga, kan dock straffbudets tillvaro avskräcka från bedrivandet av en allmännyttig upplysningsverksamhet på detta område. Det har i sådant avseende från läkarhåll anförts, att straffbestämmelsens förefintlighet och svårigheten att bestämma dess räckvidd hos personer, som haft för avsikt att på olika sätt verka för en vidgad kännedom om den personliga profylaxen, framkallat tvekan om de tilltänkta åtgärdernas tillåtlighet och därigenom kommit dem att avstå från det tillärnade företaget. Även av detta skäl synes det utskottet vara påkallat, att det nu bestående förbudet mot offentliga yttranden rörande preventivmedel borttages eller modifieras.

Då utskottet sålunda vill bereda ökad frihet för en allvarlig, vederhäftig upplysningsverksamhet i dessa ämnen, förbiser utskottet ingalunda, att åtgärder i denna riktning kunna medföra vissa vådor. Något slutgiltigt

svar på frågan i vad mån ett spridande av kunskap om de preventiva medlen och en därav följande ökad användning av desamma inverka på nativitets nedgång lärer visserligen icke kunna givas. Men det torde ej kunna förnekas, att från moralisk synpunkt betänkligheter kunna anföras också mot en upplysningsverksamhet av nyssnämnda slag, enär varje offentlig behandling av dessa ömtåliga ämnen givetvis kan medföra risk för ett undergrävande av den sexuella moralen och bidraga till sedeslöshetens befrämjande. Det rätta handhavandet av den ifrågasatta upplysningsverksamheten är därför en utomordentligt vansklig uppgift, och stora svårigheter möta, då det gäller att uppdraga gränsen mellan ett nyttigt kunskapspridande och en propaganda av icke önskvärt slag. Enligt utskottets uppfattning, vilken, såsom ovan nämnts, torde överensstämma med den, som funnit ett uttryck i lagen den 20 juni 1918, böra emellertid dessa betänkligheter vika med hänsyn till vikten av en vidgad kunskap om den personliga profylaxen såsom ett av de betydelsefullaste vapnen i kampen mot könssjukdomarna.

Vad härefter angår straffbestämmelsen för den, som *offentligen utställer eller förevisar preventiva medel*, torde visserligen ett sådant utställande eller förevisande i allmänhet anses sårande för anständigheten. Men det kan dock starkt ifrågasättas, huruvida ett särskilt förbud för dylikt förfarande är erforderligt. Såsom inom lagrådet påpekats, torde nämligen sådana åtgärder i de flesta fall, då skada därav kan föränledas, kunna straffas såsom tukt och sedlighet sårande gärningar. Måhända kan dock förbudet i denna del äga en viss betydelse bland annat därigenom, att detsamma tydligt angiver vilka handlingar, som icke äro tillåtna.

Beträffande vidare förbudet mot *offentligt utbudande till salu* av ifrågavarande medel genom utspridande av skrift eller annat tillkännagivande, kunna visserligen, såsom lagrådets majoritet anført, till stöd för berörda förbud starka skäl anföras. Erfarenheten har emellertid visat, att den härutinnan givna straffbestämmelsen i stort sett är overksam för vinnande av det därmed avsedda syftet. Det torde vara en allmän iakttagelse, att utbudandet av preventiva medel så gott som öppet äger rum såväl i skrift som genom tillkännagivande av annan art. Härvid får dock icke förbises, att straffbudet lagt hinder i vägen för några av de mest stötande och för den allmänna moralen farligaste formerna av dylikt utbudande. Därmed är givetvis något vunnet, men i huvudsak torde lagbestämmelsen i denna del kunna anses ineffektiv.

Vidkommande härefter förbudet mot *kringförande till försäljning av ifrågakomna medel*, torde detta förbud i viss mån hava en uppgift att fylla. Särskilt då kringförandet bedrives under sådana former, som före lagens ikraftträdande mångenstädes voro vanliga, innebär det säkerligen en allvarlig

fara för i synnerhet ungdomens förförelse. I denna del torde även lagens straffhot hava i stort sett lett till åsyftat resultat.

Vad slutligen beträffar ifrågavarande lagstiftning i vad den riktar sig mot icke blott preventiva medel utan även *föremål, avsedda för otuktigt bruk*, torde, såsom inom lagrådet erinrats, stadgandena i denna del vara utan nämnvärd betydelse. De i paragrafens 2 moment omförmälda förfaranden torde nämligen, såvitt de avse föremål av nyssnämnda slag, kunna drabbas av straff enligt 1 momentet.

Såsom av det anförda framgår, finner utskottet uppenbart, att den s. k. preventivlagen är behäftad med väsentliga brister. Å ena sidan är densamma i viss mån överksam för vinnande av de mål, som därmed avses, å andra sidan kan densamma innebära en fara för yttrandefriheten i viktiga samhällsfrågor och lägga hinder i vägen för en sund upplysningsverksamhet. Härtill kommer, att lagbudet, som riktar sig mot vissa speciella förfaranden, saknar den allmängiltighet, som en straffbestämmelse i allmänhet bör äga, samt att samhället även oavsett nämnda lag icke står utan vapen mot vissa av de i lagbudet straffbelagda handlingarna. Det oaktat kan utskottet icke tillstyrka bifall till motionärens yrkande, att preventivlagen måtte utan vidare upphävas. Det torde icke vara försvarligt att åter lämna fältet fritt för den farliga försäljningen genom kringförande av preventiva medel. Ej heller kan det förbises, att den genom tal eller skrift i vinningslystet syfte drivna propagandan för sådana medel under vissa förhållanden kan innebära en fara för ungdomens förförelse, inför vilken lagstiftningen ej kan ställa sig likgiltig.

På vilket sätt de ovan antydda bristerna i den nu gällande lagen böra avhjälpas samt nyssnämnda och andra berättigade önskemål förverkligas, kan utskottet för närvarande icke angiva. Ett avgörande härutinnan torde förutsätta, att frågan göres till föremål för en allsidig utredning. Utskottet vill därför för sin del förorda, att en sådan utredning verkställs genom Kungl. Maj:ts försorg. Av en dylik utredning torde komma att framgå, huruvida ifrågavarande lagrum bör kvarstå i omarbetat skick eller om detsamma bör helt upphävas och ersättas med stadganden av annan art. Vid utredningen kan även komma under övervägande den vid lagens tillkomst inom reglementeringskommittén framkastade, av motionärerna vid 1910 års riksdag upptagna tanken, att de preventiva medlen böra inräknas bland varor, som kunna erhållas endast å apotek. En reform i denna riktning synes utskottet erbjuda vissa fördelar, om det också måste erkännas, att en del praktiska olägenheter därmed kunna vara förenade. Att ett upphävande eller en omarbetning av meromnämnda lagrum torde komma att nödvändiggöra en ändring jämväl av tryckfrihetsförordningen, lärer knappast behöva påpekas."

På grund av det anförda hemställde utskottet, att riksdagen i anledning

av motionen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och under vilka förutsättningar 18 kap. 13 § 2 mom. strafflagen måtte kunna upphävas eller omarbetas, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kunde giva anledning.

Andra kammaren biföll utskottets hemställan med 91 röster mot 60, varemot första kammaren med 68 röster mot 62 avsåg såväl utskottets hemställan som den i ämnet väckta motionen, i följd varav frågan förföll.

Sedan utskottet vid nästföregående riksdag avgav sitt nyssnämnda utlåtande, har enligt utskottets mening icke inträffat någon omständighet av beskaffenhet att rubba utskottets i utlåtandet intagna ståndpunkt.

Under återopande av de skäl, som anförts i ovanintagna utlåtande, får utskottet sålunda hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motion måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning, huruvida och under vilka förutsättningar 18 kap. 13 § 2 mom. strafflagen må kunna upphävas eller omarbetas, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning.

Stockholm den 22 februari 1923.

På första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hederstierna, Jacob Larsson, Rogberg, Klefbeck, Edw. Larson, K. G. Westman, Julin** och *von Stockenström*; samt
från andra kammaren: herrar *Pettersson* i Södertälje, *Lindqvist* i Halmstad, *Pettersson* i Bjälbo, *Leo, Johansson* i Brånalt, *Söderberg**, *Karlsson** i Vätö och *Svensson* i Långelanda.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

dels av herr *Lindqvist* i Halmstad, som anförde:

”Vid fjolårets utskottsbehandling av motion i samma syfte som den nu förevarande anmälde jag min reservation mot viss del av utskottets motivering. Då nu utskottet för sitt bifall till motionen åberopat samma motivering, nödgas jag även i år anmäla min avvikande mening. Den del av motiveringen, som jag icke kan gilla, är följande: ’Vid utredningen kan även komma under övervägande den vid lagens tillkomst inom reglementeringskommittén framkastade, av motionärerna vid 1910 års riksdag upptagna tanken, att de preventiva medlen böra inräknas bland varor, som kunna erhållas endast å apotek. En reform i denna riktning synes utskottet erbjuda vissa fördelar, om det också måste erkännas, att en del praktiska olägenheter därmed kunna vara förenade.’ För min del kan jag icke anse, att en förändring av här ifrågavarande lagstiftning bör gå i den riktning, att åt apoteken förbehålles ensamförsäljningsrätt till de preventiva medlen. En sådan förbudslagstiftning skulle säkerligen bliva ännu mer ineffektiv än den nu gällande lagen.”

dels av herr *Hederstierna*, som anförde:

”Vid behandlingen i utskottet föregående år av den i samma ämne väckta motionen var jag av annan mening än utskottets flertal och yttrade:

’Ehuru det redan genom nu ifrågavarande lagbuds avfattning är tydligt, att av detsamma icke träffas de meddelanden uti förevarande ämne, som icke ske under sådana förhållanden, att allmän fara för andras förförelse därav kommer, så skulle nog mången gång vara önskvärt, att jämväl härutöver sådana meddelanden skulle kunna för en större allmänhet straffritt meddelas, som innefattade råd och anvisningar för undvikande av smitta vid konsumt- omgånge. Emellertid är det säkerligen icke möjligt att lämna dylika råd och anvisningar utan att samtidigt locka fullt friska personer att vid konsumt- omgånge iakttaga sådana försiktighetsmått, att de icke behöva befara den helt naturliga påföljd, som därav eljest kan uppkomma. Blevet ett sådant förfarings- sätt än vanligare än det redan sorgligt nog torde vara, skulle detta komma att hava en synnerligen sorglig påföljd på hela vårt folks moraliska liv, en påföljd som det synes vara samhällets plikt att söka motverka. Samhällets in-

tresse i detta avseende synes vara så starkt, att man måste iakttaga detsamma även med den olägenhet, som ovan berörts.

På grund härav hemställer jag, att förevarande motion måtte lämnas utan bifall.

Under åberopande av vad jag sålunda nästlidet år anfört, hemställer jag,

att jämväl nu förevarande motion måtte lämnas utan bifall.

dels av herr *Rogberg*, som jämte det han instämt i herr Hederstiernas reservation därutöver anfört:

”Enligt utskottets mening har, sedan utskottet vid nästföregående riksdag avgav sitt utlåtande i förevarande fråga, icke inträffat någon omständighet av beskaffenhet att rubba utskottets då intagna ståndpunkt. Emellertid kan häremot påpekas, att under hösten 1922 av trycket utkommit ett arbete med råd och anvisningar beträffande vissa mekaniskt verkande preventivmedel, utan att samma arbete ansetts böra föranleda till någon åtgärd från myndigheternas sida. Då tryckfrihetsförordningens motsvarande bestämmelser således visat sig ej hindra användningen av det tryckta ordet för spridande av upplysning inom hithörande områden, lär ej heller det nu ifrågakomna lagrummet lägga egentligt hinder i vägen för en upplysningsverksamhet, som är sund, i den mening utskottet tagit detta ord.

Vidare kan man nu bättre än förra året överskåda verkningarna av de i lagen den 20 juni 1918 angående åtgärder mot utbredning av könssjukdomar anvisade, från etisk synpunkt oantastbara medlen mot samma sjukdomar. Därutinnan hänvisas till vidfogade bilaga, vars siffror för åren 1921 och 1922 av medicinalstyrelsen ställts till förfogande. Av siffrorna framgår, att i jämförelse med tiden före världskriget såväl förvärvad syfilis som dröppel (gonorrhé) numera minskats, den förstnämnda sjukdomen i avsevärd grad. Nämnda slutsats kan så mycket säkrare dragas, som till följd av vissa omständigheter 1913 års siffror måste anses för låga; medan siffrorna från tiden efter det 1918 års lag trätt i kraft måste antagas vara riktiga. Vad som mycket bidragit till det goda resultatet är, förutom den kostnadsfria behandlingen, just den upplysningsverksamhet, som redan inom gällande lags gränser av läkarna på taktfullt sätt utövas. De gynnsamma verkningarna av omförmälta lag äga enligt min uppfattning i viss mån betydelse, när det gäller att taga ståndpunkt till motionen.

Vad sålunda anförts har bidragit till min anslutning till herr Hederstiernas reservation.”

Bilaga.

Till sundhetsmyndigheterna anmälda fall av följande smittsamma köns-
sjukdomar:

År	Ärvd sy- filis	Förvärd syfilis	Gonorré	Ulcus molle mjuk chancre
1913	70	1,941	10,271	1,448
1918	67	4,006	16,626	3,163
1919	148	5,827	20,651	3,327
1920	165	3,560	14,894	1,245
1921	117	2,257	12,646	879
1922	93	1,455	10,903	513

dels av herrar *K. G. Westman* och *Johansson* i Brånalt, som ansett, att utskottet bort hemställa, att ifrågakvarande motion måtte lämnas utan bifall,

dels av herr *Pettersson* i Bjälbo, som likaledes ansett, att utskottet bort avstyrka motionen, och såsom skäl därför anfört:

”Vid denna motions behandling av 1922 års riksdag var jag enig med utskottsmajoriteten om en skrivelse av samma innehåll som den nu ånyo föreslagna.

När jag nu icke biträder utskottets förslag, beror detta dock ej därpå, att jag ändrat ståndpunkt till saken i fråga. Jag har fortfarande den uppfattningen, att det kan vara önskvärt, att förevarande lagrum underkastas någon omarbetning, dock endast för att söka råda bot för en del missbruk, som framkommit på området för lagens tillämplighet. Men jag kan icke finna det lämpligt, att motionären redan i år kommit tillbaka med ett i stort sett samma motion, som avlogs av förra årets riksdag. Ett sådant förfarande bör i regel endast få förekomma, då nya förhållanden inträtt, som göra saken särskilt brådskande och nödvändig, eller då riksdagen i någon avsevärd grad fått ändrad sammansättning. Men något dylikt torde härvidlag icke kunna påvisas.

Enligt en i pressen nyligen lämnad redogörelse av en bland våra främsta auktoriteter på detta område, har, främst tack vare vår nya lag — *Lex Veneris* — antalet hithörande sjukdomsfall under fyraårsperioden 1919—22 minskats med 50 proc. jämfört med antalet fall år 1913. På grund härav stå vi i förevarande hänseende långt gynsammare än våra grannländer. En sådan utveckling ger säkerligen intet stöd för den åsikten, att en lagändring är vare sig särskilt nödvändig eller brådskande.”

dels ock av herr *Svensson* i Långelanda.